

15

Փայրա

ՕՐԱԹԵՐԹ

15

Փայրա

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Գոյսոյ եւ ցաւաւաց համար 7 արծաթ մեծիս. կտնայիկ. ցաւաւացիան քրտաւարութեան ծախքը մեր վրայ է: Վեցամսեայ եւ հաւամսեայ բաժանորդք տալ կը ցուցանուի:

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ համակ պատրաստելու հարցի մասին քննարկելու փոխարէն թ. 14: Խմբագրութեան հարցեալ գիր եւ չտրուիր: Ծանուցումը ազգային ամսագրի համար 3 գրուի է. տակի ու գամի համար ստիպարիսին կը ցուցայ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՏԱՐԵԴԱՐԶ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Յիւլի 2 յունիս 1883

Փիլիպոսոյս մէջ ինչպէս երկու տարիէ ի վեր, նոյնպէս և այս տարի Ազգ. Սահմանադրութեան տարեգարձը ամենայն շնորհակցեալ կատարեցաւ, մայիս 29 կիւրակէ օր հետեւեալ կերպով. տեղւոյս Արժ. Տ. Արիտակէտ հայրը եկեղեցին Ս. պատարագ մատուց, ուր բոլոր շահերը վաւարած, և եկեղեցւոյ դուռը դռնի կամարով գեղազարդեալ, և նրկու կողմը երկերկու փոքրիկ աղկունք ճերմակ զգեստներ հագած՝ կամարին տակէն անցնող սահմանադրական ազգայնոց վրայ վարդեր կը սփռէին, յետ անոր թաղարձանը երգիչներով և յետ անոր բաղկացեալ զինուորական նուագաւանջ կարգաւոր խմբի մը աւաշնորդութեամբ և խուան բաղմունքեամբ ժողովրդեան, մինչև յիշեալ կամարին տակէն եկաւ, և հոն Պահպանիչ մը և Հայրմեր մը ըսելով Ազգ. նահապետ հանգէտը բացաւ. հանգիստ վարին մէջ կը ծածանէր սակեղծ դուռով մը, որոյ վերայ «Եկեցէ՛ Ազգ. և Սահմանադրութիւն» գրուած էր. և տեղւոյս եւանդուն և ազգային անկեղծ զգացմամբ տագորեալ Հայ երիտասարդութիւնը ամենայն կանաւորութեամբ և միաձայնութեամբ «Արի՛ք հայկազունք» երգը երգելով դիմեց երկաթուղւոյ կայարանին մօտ պապակաւ Սէօյիւալիւ կոչուած դաշտավայրը, ու այս երկրին սահմանադրական մի խանձարուն եղաւ իբր մի շքեղագեղ քուր ձեր Հիւնքեալ իսկէլէօի դաշտավայրին, ուր նաև դափնիներով և ծաղիկներով զարդարուած շքեղ կամար մը կար, որոյ շուրջը ժողովեալ ժողովրդոց վրայ նոյնպէս աղկունք վարդի թերթեր սփռեցին շարունակ. և տեղական կառավարութեան պաշտօնեաներէն հրաւիրեալք իրենց յատկացեալ տեղերը բազմելով հանգիսին շքեղութիւնը աւելցուցին. և միանգամայն խումբ մը ժամտարմա ցլեղ ըլլաւ հանգիսին կարգաւորութեանը կը հակէր. նախ չորս աղկիկ հայերէն լեզուաւ ճառախօսութիւն ըրին և ջերմ ծափահարութեամբ լցանաւ:

Դաշտավայրին մէջ 120 անձի համար պատրաստեալ շքեղ սեղան մը կար, որ ծաղկէ կամարներով շքեղատեալ էր, և սեղանին կից շքեղ և զարդարուն տխուր շինուած էր, որոյ վրայ սակեղծ գրերով «Եկեցէ՛ Ներսէս Ս. Պատրիարք Կ. Պոլսոյ» գրուած էր. հանգիստեալ սեղանին նստան ընդ նախագահութեամբ յիշեալ Տ. Արիտակէտ ազգասէր հօր, ուր սեղանին վրայ նախ Պ. Գարիէլ Թաղաթիւան հայերէն լեզուաւ սըրտազրու առնախօսութիւն մի ըրաւ. Յետոյ Պ. Թաղէս Արիտակէտ նմանապէս ճարտար բանախօսութեամբ մը աւանդեց զբաղմունքն որով յազեալ բոլոր սրտերն ու մտքեր, և ապա հեղաշնտէ առնախօսութիւնը յաջորդեցին, և բաժակի առաջարկութեան միախառնութիւնը սղարկուի: Եւ զիստ օրիորդը «Եղբայր եմք մեք» լաւաջարանով գողարիկ և իմաստալից առնախօսութիւն մի ըրաւ, և ապա նուագարանով «Ի բիւր ձայնից» երգը երգեցին. սեղանի այս խորհրդաւոր արարողութիւնը երկուր տեսց, և այսպէս ամենայն շքեղութեամբ սեղանը վերջացաւ, յետոյ հետզհետէ ըստած երգերէն զինի մեր դպրոցի երկու հայ աղայք պաւլարերէն լեզուաւ երկու ճառախօսեցան, ի պատիւ պաւլար ազգին և իւրներկաւ յացուցչաց. այս օրով իր հանգէտ մինչ ժամը 9 շարունակ տեսց, և այն ատեն մեր հանգէտն բարեհաճեցաւ պատուել անգղիացի Մեթօր փաշան և Անգղիոյ քօնօրէլը իւր ընտանեօքն որք մասնախումբի կողմէն պատրաստեալ տեղը նստեցան, և ըստած երգերը ամենայն հաճօյիւք ընդ երկուր տեսցին, և մասնաւորապէս իրենց շնորհակալութիւն յայտնեցին. այսպէս մինչ ժամը 11 կեցցէի աղաղակներով և նուագաւանջ «Մնացես բարեաւ» երգով մինչև եկեղեցւոյ դուռը ամեն ազգէ խոնկեալ բաղմունքեամբ գացին. և հոն վերջ տալով հանգիսին, բոլոր ժողովրդեան կողմէն մասնաւոր բանախօսութեամբ շնորհակալութիւն յայտնեցին հանգիստադիր մասնախումբին Առնապետ Խորիկ աղա Սեղբոսեանին և երաժշտութեան կարգադիր Ստեփան աղա Ճանիկեանին, որոնք ամեն անձնաւորութեամբ հանգիսի փառքն աւելցուցին. այսպէս ամենքին ազգային Սահ.

մանադրութեան դիւթական ոգւովն հրապարակեալ քաղցր ու վեհ յիշատակաւ վերագարձան իւրաքանչիւրն իւր տուն:

Վաւան 31/18 յունիս 1883

... Խմբագիր պատուական Հայրենիք լրագրոյ
Անցեալ գրութեան մէջ ինչպէս որ յիշած էի Ձեզ թէ տեղւոյս ազգային խմբոց նկատմամբ ունիմ հաղորդելիք կարեւոր լուրեր. ուստի կը փութամ այս անգամ առանց մանրամասնութեան մէջ մտնելու, (քանզի տակաւին գործողութեան ելքը ինչ կերպարանք աւանդը յայտնի չէ). մի միայն այդքան բաւ կը համարիմ յայտ աւանել Ձեզ թէ, Վարնա թաղ. Խորհուրդը իւր միամետ շըրջանաւարտած և ամբողջ ի մէկ է հրապարակելով միջոցաւ նորագ ընտրութեան ձեւնարկեցինք և 266 ցրուած քուէնամակներէն հաւաքուած 123 հատ նամակներով նոյն թուականէն 15 օր վերջ քուէարկութիւնը կատարուեցաւ և կրկին բացարձակ առաւելութիւն շահողներն եղան նախկին անգամը որոնց գլխաւորներն են Յովսէփեան Կարապետ, Տամատեան Խաչիկ և Զմիւռնիոյ Բնիկներէն Փափաղեան Պողոս Էֆէնտիները, բայց դժբաղդաբար արդէն յիշեալ անձինք բաղում տարինք ի վեր գոյացած անհամաձայնութիւններէ բոլորովին ձանձրացած ըլլալով այս անգամ անկարելի եղաւ սոյն պաշտօնը կրկին իրենց ընդունել տալու. քանզի արդէն անցեալ տարի ալ մեծ դժուարութիւններով կրցանք ընդունել տալ. առանց չափազանց լեզու գործածելու կրնամ ըսել թէ՛ մինչև ցարդ Վաւանի ազգային յիշեալ անձինքներէ բաղկացեալ թաղական ժողով մի երբեք սենեցած չեն, նաև չեմ մասնաւոր ըսել թէ սոյն թաղ. Խորհրդոյ անգամը մեծ փափաք ունէին ազգին հաստատուն եկամուտներ հայթայթել ինչպէս որ շարունակ չեն զլայցած թէ նիւթապէս և թէ բարոյապէս օգնել ազգին մանկտայն լաւաջարութեանը համար, բայց ափսոս որ տեղացւոց մէկ մասը, (տաճկական կառավարութեան ի վեր մնացած մի կուսակցութեան խումբ որոյ պատմութիւնը քիչ ժամանակէն

պիտի հաղորդեմ ձեզ) յիշատակեալն
ազգին վարժարանաց համար տարած
աշխատութիւնը չի ճանչնալով և ընդհա-
նուր ժողովոյ արջամբ յատկացեալ
տուրքը վճարել չուզելովն այսօր վար-
ժարանաց վաղ կամ անագոյն փափակե-
լու պատճառ կըլլան, ինչպէս որ հետըզ-
հեռէ պաշտօնէսը ցրուելու վրայ են,
առաջինը Յ. Մագոսեան է՝ որ ի դռն
հարկէ օտիպեալ պարտաւորեցաւ թո-
ղու զվարժարան և վաճառականի քով
6 օսկայ ամսականաւ գրագրութեան
պաշտօնը ընդունեցաւ, ի հակիրճ բան
չեմ տարակուսիր ըսել թէ այս եղելու-
թեան հետեանքը պարզապէս պիտի ըլ-
լայ տեղւոյս ազգային իրաւասութիւնը
բացարձակապէս Պալատիոյ իշխանու-
թեան ձեռքն անցնի: Առ այժմ այսօրեան
բաւ համարելով կը խնդրուի ձեռք...
որ ձեռք պատուական թերթին միջոցաւ
Ս. Պատրիարքին օւշադրութիւնը հրաւի-
րէք այս մասին:

Դաւրէժ 14 մայիս 1883

Երկրաշարժէն վախճողները մինչև Ռէ-
ճէպ 14-15 բացօթեայ տեղեր բնակեցան.
և յիշուի դուռնակին (մինէճիմ) ըսածին
պէս 14-15 լուսնալու առաւօտուն շա-
փաքերէ կ'երկրաշարժ մ'եղաւ. իմացա՞ք
մեր երկրին գուշակներուն մարդաբեւ-
թիւնը...

Յայտնի է ձեզ որ Դաւրէժ անգլուխ
է դեռ, այսինքն առանց առաջնորդի
երէկ, ամայս 13 ին ընդհանուր ժողով
խորդ երեսփոխանները եւստեան պաշ-
տօնավարութիւնն աւարտելով, հաշիւներն
և հրաժարականներն տուին: Ժողովին ներ-
կայ անդամաց թիւն էր 36: Ասոնք գաղտ-
նի քուէով հետեւեալ 6 անձինք երես-
փոխան ընտրեցին.

- Մեծ. Պ. Արրահամ Վարդանեանց.
- » Պ. Մահաթ. Սիմոն Թումանեանց.
- » Պ. Ասրի պէյ Միքայէլեան Պետ.
- » Պ. Ալիքան Տ. Օհանեանց.
- » Պ. Նազար Բորոսեանց.
- » Պ. Յովակիմ Ֆէնէրճեանց.

Այս վերջինը հրաժարական տուաւ:
Նորընտիր երեսփոխանաց կարողութիւն
կը մաղթեմ:

Ուսումն. խորհրդոյ ԻԳ. նիստն տեղի
ունեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Ազգ. Մասն.
նախարան:

Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձու-
թիւնն նամակաւ մը ծանուցանելով թէ՝
Որբանոցի արհեստանոցի մը հաստատու-
թեան մասին Ուսումն. խորհրդոյ տուած
ծրագիրն ընդունած և անոր պէտքն յոյժ
բանաւոր գտած է, և սակայն Հիւան-
դանոցի ներկայ պիւտճէն օրինաւոր ար-
հեստարանի մը կառուցման երաշխաւո-
րութիւն մը չընծայելուն պատճառաւ
պարտաւորուած է առ այժմ յետաձգել
զայն և դռնէ ներկայ օւսման վիճակը ըն-
դարձակել, հ/մ բանելով Ուսումն. խոր-
հրդոյ յալածակներն, կը խնդրէր վաւե-

րել Որբանոցի Ուսուցչական մարմնոյն
կողմէ պատրաստուած ուսմանց յայտա-
գրին, զոր ներփակեալ յղած էր: Ու-
սումն խորհուրդն յիշեալ Հոգաբարձու-
թեան արհեստանոցի մասին տուած ան-
դեկութիւնն գահացուցիչ համարեց, իսկ
ուսմանց յայտագրին վաւերացման խըն-
դիրն յառաջիկայ նստին թողուց:

Ս. յնուհետեւ խորհուրդն ի նկատի ա-
ռաւ վաւեյ Սանդխտեան ընկերութեան
վաւերացման խնդիրն և զայն յառաջի-
կայ նստին թողուց. - վաւերացոյց Խոս-
գիւղի Հոգաբարձութեան ընտրութիւնն,
զբաղեցաւ Երեսփոյ և Տրապիզոնի վե-
րաբերեալ կրթական գործերովն և Ս. յն-
թապի Թաղ. խորհրդոյ կողմէ տեղւոյն
Որբանոցի մասին եկած տեղեկութիւնն.
ները Ս. Պատրիարք Հօր իմաստուն ան-
րէնութեանը յանձնեց. - Ղալաթիոյ Հո-
գաբարձութեան, Նալլը խանի, Չանկը-
րըի և Տէնէկ Մատենի Թաղ. խորհուրդ-
ներէն եկած հարցաբանին պատասխանե-
րէն միտին Նալլը խանին ի նկատի առաւ
և գահացուցիչ գտաւ. իսկ միւսներու նը-
կատառումն յաջորդ նստին թողուց: Արիոյ
երկու կարևոր գաւառներէն գահացու-
ցիչ թաղանթներով վարժուհի խնդրուած
ըլլալով՝ որոշեց պաշտօնական ծանուց
մամբ հրաւիրել օրն պաշտօններն յանձն
առնուլ ուզող վարժուհիներն ներկայա-
նայ խորհրդոյն:

Ատեանը որ ժամը Յին բացուած էր,
10ին դոցուեցաւ:

Ազգ. Ժողովոյ Գ. նիստը տեղի պիտի
ըն. լուսաւորիչ եկեղեցի Ղալաթիոյ:
Ատեանը պիտի բացուի ժամ 7 ին:
Հրաւիրեալ են Ազգ. երեսփոխանք ի-
րենց ազգասիրական պարտականութիւնը
կատարելու փութալ:

Մնամ աղօթարար
Պատրիարք Կ. Պօլսոյ
ՆԵՐՍԵՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՍ

7 յունիս 1883

Օ Ր Ա. Կ Ա Ր Գ.

Ա. Ընտրութիւն Նախաքննիչ Դիւանաց.
Բ. Ընտրութիւն Ելեմտից Թանձախմբ-
ի Ազգ. Ժողովոյ.

Գ. Համարտաւորութիւն Ազգ. Վարչու-
թեան, հաշուեցոյց և հաշուեկշիւ:

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

Քրանց ծովակալին վեհ. Սուլթանին
ներկայանալը գրած էինք առջի օր: Այ-
ժըմ հարկ կը համարինք սոյն ներկայաց-
ման մանրամասն նկարագրութիւնն ընել
որ բաւական հետաքրքրական է: Կիրա-
կի օր իրիկուան ժամը վեցին գաղ. դեռ-
պան Նօայլ մարգիդը Թարապիայէն
Բէթլէլ շոգհնաւը նստաւ, դեռապանա-
տան խորհրդական Մօնթօլօն կոմսին, ա-
ռաջին քարտուղարին և առաջին թարգ-
մանին հետ:

Բէթլէլ շոգհնաւը Տօլմա Պահճէի առ-
ջեւ խարիօթ նետեց, ուր կը գտնուէին
իրօնաւէլ և Տըզէ շոգհնաւներն:

Բիթլէլ հասնելուն պէս, ծովակալը շո-
գհնաւ գալով դեռապանը դիմաւորեց:

Քիչ մը վերջը Նօայլ մարգիդը, ծովա-
կալը և դեռապանատան պաշտօնէսայք
հինգ չուգաթի մեծ նաւ մը նստան, ինչ-
պէս նաեւ տառներէք ուղարկեալ մեծ մա-
կոյկներ. և ամենքը Տօլմա պահճէ ելան,
ուր վեհ. Սուլթանին բարձրագոյն ուղա-
ներէն մին պալատան չովուշներու հետ
ընդունեց շիրենք: Յրջունի կառքեր
կապանէին հօն, Առաջին կառքը նստան
դեռապանն, ծովակալը, Պ. Թը Մօնթօլօն և
առաջին թարգմանը:

Դեռապանատան երկու գալուզ կառքին
առջևէն կերթային ձիով, օրուն կը հե-
տէնէին միւս կառքերը:

Երբ Երջունի պալատան առջևը հասան
արարողապետ Միւնիր պէյ և դեռապա-
նաց ներկայացուցիչ Իպրահիմ պէյ ըն-
դունեցին զիրենք: Քանի մը վայրկեան
հանգստանալէն վերջը բոլոր հրաւիրեալք
օրահ մը առաջնորդուեցան, ուր կը դըտ-
նուէր վեհ. Սուլթանն յառին կանգնած
իւր երեսք սրբուց հետ:

Արիֆի փաշա և Միւնիր պէյ ներկայ
էին հօն: Նօայլ մարգիդը Քրանց ծովա-
կալը Սուլթանին ներկայացուց. յետոյ
ծովակալը իւր ուղարկեալ ներկայացուց:

Սովորական քաղաքավարութենէ և
կարճ խօսակցութենէ մը վերջը Սուլ-
թանը Մէճիտիէի մեծ ժապաւէնն և ա-
կանակուռ պատուանշանը ծովակալին
յանձնեց:

Դեռապանը, ծովակալը և իրենց մար-
դիկները առաջին սրահը վերադարձան
ուր ծովակալը պատուանշանները կախեց
իւր կուրծքը: Միւս ուղարկեալ ալ զա-
նազան պատուանշաններն անոնց հետ
պէտք ընելով Մօնթօլօն կոմսը Օսմանիէի
Բ. կարգի պատուանշանը և վեհ. Սուլ-
թանին թիկնապահ և պատուոյ միւշիր
Տրէյոնէ գնդապետն Օսմանիէի մեծ
ժապաւէնն և ալանակուռ պատուանշա-
նը ընդունեցան:

Ամենքն ալ իրենց պատուանշանները
կախեցին:

Քառորդ ժամ վերջը վեհ. Սուլթանը
դեռապանը, ծովակալը և միւս պաշտօն-
եալները վերադարձան իւր ներկայութեան
ընդունեց, ուր կը գտնուէին մեծ Եպար-
գօսը և կայսրորդիները: Դեռապանը և
ծովակալը շնորհակալութիւն յայտնեցին
Սուլթանին, շնորհած պատուանշաննե-
րուն համար:

Յետոյ Սուլթանը օտը ելաւ և օեղա-
նատուն մտաւ, ուր կոպտէին բոլոր հը-
րաւիրեալք, որոնց մէջ էին Արիֆի,
Էթհէմ, Սերվէր, Տէրվիշ, Նուրէթ,
Մովրօեէնի, Տրէյոնէ և Ռիզա բաշանե-
րը և Ռիզա պէյ: Սեղանը կը գտնուէին
Սուլթանին երեսք օրդիները, դեռապանը
Սուլթանին աջ և ծովակալը ձախ կողմը
նստած էին:

Ն. Կ. վեհապետութիւնը Լէթիօն տ'Օ.
նէօրի մեծ ժապաւէնը և ալանակուռ
պատուանշանը կը կախէր: Իսկ կայսրոր-
դիք Դաղդիոյ ալագէմիայի ուղարկ խա-
շը կը կրէին: Սայիտ փաշա և Արիֆի
փաշա ալ Լէթիօն տ'Օնէօրի մեծ ժապա-
ւէնը կախած էին: Առաջին անգամն էր
որ Մեծ Եպարգօսը այս պատուանշանը
կը կրէր:

Սուլթանը դեռապանին և ծովակալին

հետ կը խօսէր շարունակ և մեծ համակրութիւն կը ցուցնէր, և ընդհանրութեան ակիւզը դիտած ըլլալով որ ծովա-կալը Մէհրտէի շորորդ կարգի պատ-ուանշան կախած էր կուրծքը, հարցուց անոր թէ երբ ընդունած է այն պատ-ուանշանը, ծովակալը պատասխանեց թէ խրիմի պատերազմի տառնն ընդունած է, յորում գնդի մը հրամանատարութիւն կընէր:

Սեղանէն վերջը Սուլթանը դեպքանին և ծովակալին հետ երկօրօրէն տեսակցեցաւ: Ներկայ էին մեծ եպարքոսը, Արփի և Էթհէմ փաշաները և Միւնիւր պէյ:

Մեկնելու պահուն (իրիկուն ժամը 11 1/2ին) բւոր հրահրեալը Սուլթանին ներկայացան և այս փառաւոր ընդունե-լութեան համար շնորհակալութիւն յայտ-նելով մեկնելու հրաման խնդրեցին:

Ուստի մի և նոյն հանդիսիւ Տօլմա-պահ-ճէ վերադարձան: այս անգամ վեհ. Սուլթանին թիկնապահ Րէֆիզ պէյ և Ահմէտ վէֆիք փաշայի օրդին անոնց ու-ղեկեց եղան:

— Մայրաքաղաքի Գաղղիական գաղ-թականութեան կողմէն պատգամաւո-րութիւն մը երկուշաբթի օր իրօնեւ շոգենաւը երթալով ծովակալին գալուս-տը շնորհակարտեց և բարի ճամբորդու-թիւն մաղթեց:

Իրօնեւ և Տըզէ շոգենաւները երէկ մայրաքաղաքէն մեկնեցան Չմիւնիւր

վերադառնալու համար ուր կողմէն գաղղիական նաւատորմը:

— Մայրաքաղաքի Սպանիական դեռ-պան Բաքուն կամը, տիկինը և օրիորդնե-րը վեհ. Սուլթանին կողմէն հրահր-ընդունեցան, եղաւոր պալատին դրօսա-վալը պարտելու համար:

— Յովսէփ էֆ. Աղարեան Ամերիկայի դեպքան Ուալէս զորագետին ի պալա-տաւար ճաշ մը տուաւ մեծ կղզին:

— Չմիւնիւր Ամալթէ և Արմօնիա յու-նական լրագրիները տեղական կառավա-րութեան հրամանաւ դադրեցին:

— Երևանդէմի յունաց պատրիարքա-կան ընտրելիներու ցանկը Բ. Դանէն Պա-ղետիմի կառավարչին ղրկուած ըլլալով, Երևանդէմի Սինօդը այսօր վաղը Պատ-րիարքական ընտրութիւն պիտի կատա-րէ:

— Լանտայէն տեղեկութիւն կը արուի թէ Չինաստանի կառավարութիւնը գաղանի կերպով պատերազմի պատրաս-տութիւն կը տեսնէ, իւր նաւատորմիղը կը զօրացնէ, և վաճառականական նաւե-րու հրաման ըրեր է որ Գոչինչիի և Մա-լակայի ջուրերէն հեռանան:

— Պուլղարիյ Աղէքսանդր իշխանը, և իւր հայրը Հէսի Աղէքսանդր իշխանը Պէր-լին հասան, և աւանձին պանդոկներ ի-ջան: Հէսի իշխանին տիկինը Ժիւլի ար Պաթթէմպէրկիւր ամուսինը գիմաւորե-լու եկած է:

— Մօնիւնիւր վանութեւի Հասովմայ

Մ. Պապին ինքնագիր մէկ նամակը մե-տուցեր է Ռուսաց կայսեր:

Ռուսիայ կառավարութեան և վաթիւ կանի միջև ծագած գոյաւորութիւնը բո-լորովին բարձուեր են:

— Արեւելեան-Ռուսիայի կառավար Սէ-քօ փաշա վեհ. Սուլթանին հրահրանօք երկուշաբթի օր կայսերական պալատը դնաց և մեծ պատուով պատուաւորեցաւ: Կառավարը Արեւելեան-Ռուսիայի և Բ. Դը-նան միջև ծագած գոյաւորին ինչ ինչ գոյաւորութիւնները տեսութեան շահուն համաձայն լուծել աշխատելու խոստում տուեր է:

— Կէօլէեան Յակոբ էֆ. ի և Սլլահվէր-տի Յովհաննէս էֆ. ի մէջ ծագած գաղ-թեկ վերջացաւ, զոր Յակոբ էֆ. շահե-ցաւ: Փառաւորան Կարկուր էֆ. մեծ ճորտարութեամբ պաշտպանեց խնդիրը:

— Հագըգաթ կրօն թէ Պահրի փաշա արշներ է ուրիշ մէկը փոխանորդաբար Բերայի ստիկանապետ կորգել մինչեւ օր ինքն աւաղջանայ:

— Կալացէն գաղղիական շոգենաւով 280 ի չափ նոր գաղթականներ եկան Ե-րէկ:

— Երէկ գիշեր Գանտիլ-կէճէօի ըլլա-լով, մզկիթները և տէրութեան պաշտօ-նատեղիք լուսաւորուած էին: այսօր ալ միջօրէնէն վերջը Մէքլէի կարավանը Կայ-սերական պալատէն թօփհանէ և անկէ իւսկիւստար պիտի փոխադրուի:

— Աւերի աղէկ, ըսաւ անդրեքելի պառաւը, քիչ մը զորմանալով և հանդարտելով աղջկան հլու հնազան-դութեան վրայ զոր թերեւ չէր պատէր: Կը վախնար օր նո կընդդիմանայ:

Ժիւլիանի դուրս ելաւ Ծարութը թողլով Տընիլի հետ օր այս խօսակցութեան ներկայ էր:

Ծարութ ինքզինքը չկարենալով բռնել, սկսաւ հե-կեկալաւն արտասուել:

— Ինչպէս պիտի համբերէք, ըսաւ խեղանդամ աղ-ջիկը ցած ձայնով:

— Այո, այո, շատ դժբաղդ եմ, և ձեր մայրը չար է:

Այո միակ յանդիմանութիւնն ելաւ բերնէն: Ծատ դաւանութիւններ կային անոր շրթանց վրայ. օտկայն անոնք դուրս տալով, Նապօթի աւ իւր մայրն ունե-ցած մեծարանքը նուազել չէր ուզեր:

Սչաց արցունքը սրբեց, և թէ և աչքերը կարմրած էին և ինքն յուզեալ, օտկայն դործը շարունակեց:

Տընիլ անոր մօտեցաւ:

Երկուքն ալ կաշկատէին:

Երբեմն լուսթիւնին կընդմիջէին: Նայաւաճքին իրարու կը հանդիպէր:

Յայնժամ Նապօթ քանի մը անուշ խօսքերով իւր արտասուածք օր բարեկամին հօգւոյն մէջ միեթարութիւն ցօղելու կը ջանար:

— Ծատ մի՛ յուսահատիւ, կըսէր նա, եղբարս ըզ-ձեզ կը օրէն. օրիւնէ ալ չգիտի գաղթի. և այնպէս կը կարգադրէ որ զձեզ տեսնելու համար Փարիզ պիտի գայ: Իմ օրոք ընդհանրութեանը պիտի յաղթենք: Պէտք է օպատել ժամանակին:

— Իմ տեղս տիկին ըլլալ կուզէ հոս:

— Կը օխալիք, մայր իմ... Անիկո միշտ ձեզի և ինծի օգնել կուզէ սպանդանոցի գործերուն մէջ... ձեր ենթագործ փառաւորութիւնն բնաւ ունեցած չէ: Ոչ իւր խօսքերուն օչ իւր ընթացքին մէջ ձեր երկիւղն հաստատող բան մը ըրած չէ: Տեսաք թէ անիկո ինչ հանդարտ բնաւորութիւն մ'աւանդ է, Երբ հոս եկաւ, ի սկզբան տխուր էր, վառն զի հիւանդ էր, օտկայն հետզհետէ երգելու եւ խնդալու արտապրութիւն կը ցուցնէ, ցորաքի առաջութիւնը կազմուրի:

Եթէ անիկո այժմ կը առաւապի, աւելի բարոյապէս է. և այս տառապանաց պատճառ ձեր խոստարութիւ-նըն է... Ա՛հ, դուք շատ անգթութեամբ վարուեցաք անոր հետ: Անոր ըրած չարիքնիդ ես ալ կզգամ և թերեւ անկէ աւելի: Եթէ այսպէս վարուելու պատճառ մ'ու-նէիք, պատճառ մը զոր ես չեմ գիտեր որպէս զի ներա-դութիւն խնդրեմ, բայց օչ... այդպիսի պատճառ մը չունիք, պարտաւորեալ եմ այսպէս ըսել, և երբ ձեր գործածած խտրութեանց վրայ կը մտածեմ, կը կար-ծեմ թէ անպատճառ շարութեան արգելք են. և կը հաւատաւմ զձեզ որ ինծի շատ ծանր է այսպիսի շարու-թիւններ տեսնել մէկէ մը օր մայրս է և զոր կը յարգեմ ու կը սիրեմ...:

— Այդ աղջիկը ինծի հարս տանուլ չեմ ուզեր... Ահաւասիկ կրօն և ա՛լ չեմ կրկնէր... քու տանդ դըժ-բաղդութեան պատճառ պիտի լինի, ինչպէս այժմէն սկսած է տանդ խռովել...:

Լորիօ ուզեց պատասխանել, ուզեց ըսել թէ այս կաւիւնները օր ամեն տան կը ծագին: Ժիւլիան էր ա-

Մէտրիք նէգարէթի միւլէթիւններն
Ի Իտիւրի վէ Միւլէթիւն ԱՇՃԵԱՆ ԷՖԵՆՏԱՆԻՆ
Սոյ ու հիմմէթիւն
մէլտանը ինթիշարէ չրգան
ճրԱՆՍԸՃԱՍՏԱՆ ԹԻԻՐԲՃԵՅԵ
ՂՈՒՆԵՅԵ—ԻԻԿ—ԼՈՒՂԱԹ
նամ լուղաթ քիթապընըն թապի ու նաշիւրի
ԳԱՐԵԳԻՆ ԳԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

26 ինճի ճիւղի նէշր օլունտու
Էտըր մէղքիւրըն թէքմիւր 40-45 ճիւղ
թախմին օլունտու իսէ տէ, հալի պուլուն
տուղու լուղաթըն մանէալարըն վէ միսալէրին
քէտրէթինտէն պու թախմինն եանըն վէ իշ-
պու էտըրին 60 ճիւղէ եանի 120 ֆորմանա
պալիղ օլաճաղը անլաշըլընտան, ապօնէ
պէտէլի տախի պէր վէճը արթի թէպուիլ օ-
լունտու արը:

Տէրաատէթ իշին ՄԵ. 20 ղրուշտան 75
Վիլանաթ իշին 100
Պէհէր ճիւղին ֆիյաթը 2

Ապօնէ եաղըմազ իսթէյէնլէր Տէրաա-
տէթտէ 2ազմազճըլարտա Յակոբեան եանըն-
տա Ն. 13 Արամեան մաթպասընա միւրա-
ճաաթ իթմէլի տիրէր:

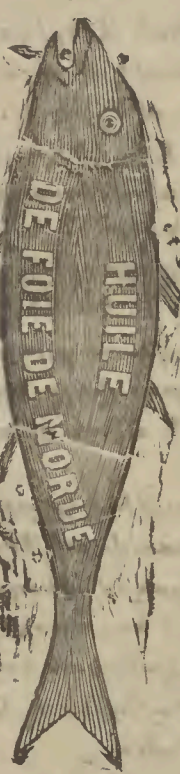
ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ Ս. ԵԿԵԼԵՑԻՈՑ
ԵՒ ԱՂԹԱՄԵՐ ՈՒ ՍԻՍ

Գեր. Տ. Մատթէոս Եպիսկոպոս Իզմիրեան
գրած է Հայաստանեայց եկեղեցւոյ ընդհան-
րական Հայրապետութեան, եւ Աղթամարայ
ու Սոյ կաթողիկոսութեանց հաստատութեան,
իրաւասութեան եւ պարտուց ու պաշտաման
վճայ, պատմութեամբք՝ արձանագրութեամբք
Ե՛կն ու նոր վաւերական պաշտօնագրովք
հաստատելով գումենայն:

Կը գտնուի փունջի գրասենեակը, Պօլիս
Պաղք-Թագար Նաֆիէ խան վերի յարկ թիւ 16.
Պաղք-Գարու ջրալուծառ Պօլոս աղայի խա-
նութը եւ Պօլիս 2աքմազճըլար եօզուշը Գա-
ւաֆեան գրատունը, 1300 երեսներէ կը բաղ-
կանայ:

ԴԵՂԱՐԱՆ Տ. ԱՂԼԱՎԵՐՏԵԱՆ
ԵՆԵԻ ԶԱՄԻ ԲՈՍՓՈՒՆԵՒԻ ԴԻՄԵՑ
ԹԻԻ 12

ԶԱՆ ԻԻՂԻ
ՏԵՓՕ

ԶԱՆ ԻԻՂԻ
ՏԵՓՕ

Այս անգամ Եւրոպիոյ
գործարաններէն ամենէն
ընտիր եւ թարմ գեղեր յա-
ճախորդաց կը ծախուին ա-
ժան գնով: Նոյնպէս դե-
ղարանէն մեծ խնամով
պատրաստուած «Էլիքթրո-
սը Բէքլին» անուն օգտա-
ւէտ գեղը կը գտնուի: Այս
գեղը թէ ստամոքսի հի-
ւանդութեան կամ դժուա-
րամարտութեան, եւ թէ յղի
կանանց սիրտ խառնուելի
եւ այլն տկարութեանց հա-
մար յոյժ դորաւոր եւ կաղ-
գուրիչ բաղադրութիւն մէ
որուն գործածութեան կեր-
պը գեղարանէն կը տրուի:
Նաեւ ամեն տեսակ օգտա-
ւէտ հանքային թարմ ջու-
րեր ալ բերել տուած ենք:
Մասնաւորապէս Նոր-
վէկիոյ ձկան իւղի ամենէն
ընտիր տեսակէն, թէ օխա-
յով եւ թէ չիշերով խիստ
աժան գնով կը ծախուին:
Դեղարանին մէջ Տօք-
թէօր Այվազեան էֆ. ա-
մեն օր ժամը 7էն մինչեւ
10 գտնուելով, իրեն դի-
մող հիւանդները, նաեւ աղ-
գայաց հիւանդութիւնները
պիտի դարմանէ: Նոյնպէս Այվազեան էֆ.
մի միայն ուրբաթ օրերը ժամը 7էն մինչեւ
10 իրեն դիմող հիւանդները ձրի պիտի
դարմանէ, եւ նոյն օրը դեղարանէն խիստ
կարօտեալ աղքատաց դեղերը ձրի պիտի
տրուին:

ՀԱՂԱԹԻՈՑ ԳՕՐՍԱ	
Օսմ. Գօնա. Գոց. Երէկ իրիկուն	12-15
» » Բոց. այս քուտու	-
ԸՆԹԱՑԳ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ	
Բուլէլի Երկաթուղի ֆրանք	54-
Թրամվայ Օսմ. Լիւր.	3-20
Թղթադրամ » »	1050

ԸՆԹԱՑԳ ԴՐԱՄՈՑ	
(Օսմ. ոսկի 100 դուրուշի)	
Անգղիկն. ոսկի	140-20
Գաղղիական »	87-27
Բօլ »	89-32
Քրիմի »	51-45
Գարպօն թուղթ	9-23
Գարպօն արծա.	90-25
Մէհրախէ	108-10
Վեցնոց.	103-23
Հինգնոց.	104-
Մէթալիք	102-

ԱՌԱՋՆՈՐԴ
ԴԱՂԱԴԱՐԵՆ ԵՒ ՀԱՅԲԵՆԻՔ
Ձրուցաարութեան
Հայերէն գրեալ Լատին տառիւք
ԳԻՆ 4 ՂՐԵ.
Կեդրոնատեղին է Մահմաւ փաշա Ջինճիր-
ճեան գրատունը: Կը գտնուի նաեւ Բեքա Պ.
Պօտէնի գրատունը, թիւնէլին դէմ եւ Աղո-
ճամի Պ. Կիւլէրեանի ծխալաճառի խանութը:

ԲԵՐՈՒԿԵՐ ՔՕԼԱՆՃԵԱՆ
Քալթատա Քարաքէօյ ճառարանին թը-
րածվայ օթասիօնու բարչըսընտա 12 նուաթը-
լու բերութիւն տիւրեանը միւլէտտէտէն թէշ-
քիլ օլունտու, տիւրեանընա բաղալէթ իտէն
միւլէթէրիւթի հէր վէճէ իլէ մէմուսն իտէճէ-
կիւն իլան իտէր. պուսու իլէ պէրապէր ա-
պօնէ օլմաք արղուսիւտէ պուլունանլարը տա-
խի էնվէն ֆիաթլէ ապօնէ իտէր:

ՏԵՐ-ԻՄԲԱԳԻՐ
Մ. Յ. ՄԵԼԵՔԵԱՆ
Իրգու փաշա խան քիւ 14

նոնց հեղինակը. ուզեց նաեւ իւր մօրը յիշեցնել թէ իւր
ամբողջ կենաց մէջ որքան անիրաւ եղած էր: Այս ա-
նիրաւութիւնն սկսած էր, ամենայն զօրութեամբ «տե-
լով այս հէք Նապօթը վառն զի խեղանդամ էր:

Մայրական ամեն քաղցրութիւն, ամեն գգուանք եւ
գարով միայն յաղթանդամ եւ զօրաւոր Լօրիօի համար
էին ի վնաս Նապօթի որ տկար էր եւ օրուն քիչ մ'ա-
ւելի գորովը մեծ քարիք կրնար ընել: Նապօթը տտելէն
վերջը հիւսա ալ Շարլօթը կատէր արտառովոր եղանա-
կաւ: Լօրիօ այս տառելութեան պատճառը չէր հասկը-
նար, ինքը բարի եւ պարզամիտ ըլլալով, իրեն այնպէս
կուգար թէ օրերն աւելի դիւրին էր:

Ուզեց այս ամենն ըսել, ոտկայն չը համարձակեցաւ:
Եւ մօրը ցուրտ եւ լաին բարկութիւնը անհանդուրժելի
ապաւորութիւն մը կընէր իւր շնչին վրայ:
Ուռաի լաւց:

Յայնժամ Ժիւլիօն քալաւերուելով.

— Ես արդէն օրջեցի, ըզաւ նա: Շարլօթ ալ եւ
հօս չպիտի մնայ: Այս իրիկուն իւր հաշիւները Նապօ-
թի պիտի յանձնէ օր արդէն վարժ է, եւ Շարլօթ իւր
հօրաքրոջը քով պիտի գաւնայ ի փարիզ:

— Ոչ, մայր իմ, պէտք չէ որ ընէք:

— Ինչու համար:

— Վառն զի առանց Շարլօթի չեմ կրնար ապրիլ,
կը տեսնէք, եւ զանիկա ճամբելը զիս ալ օտիպել է որ
ձեզմէ բաժնուիմ, գործերս ձգեմ եւ ամեն բան թողում
անոր ետեւէն երթալու համար...

— Ըսածս պիտի կտտարեմ, տեսնենք, այս աղ-
ջիկըն ընտրելու եւ մօրմէք բաժնուելու քաջութիւնը
պիտի ունենայ:

Լօրիօ յուսահտեւելով իւր սենեակը քաշուեցաւ:
Ժիւլիօն առանց վայրկեան մը կ'որոնցնելու իւր ըս-
պառնալիքն ի գործ դրաւ:

Շարլօթի խանութը մտաւ:

Աղջիկը զայն տեսնելուն պէս օտարաց:

— Դէշ լաւը մը պիտի հաղորդէ ինձի, ըսաւ ինք-
նիրեն:

Այսպէս մտածեց չուսուկան աղջիկը:

— Օրիորդ Շարլօթ, վաղուքն սկսեալ հոս ոտք
չպիտի կ'օխէք, արգելեալ է ձեզի... տղայաց հետ խաղ
խաղացող աղջկան մը պէտք չունինք հոս... Նապօթ
սպանդանոցի գործերուն տեղեակ է... իրենց ցուցուցէք
հաշուեալները որպէս զի գիւրը շարունակէ... կը
գրեմ ձեր հօրաքրոջ խնդրելու համար օր զձեզ ֆա-
րիզ պահէ... Ձեր շահուն համար է տակաւ Մէտու-
նէն աւելի քաղաքին մէջ գիւրուալ պիտի կարենաք եր-
ջանիկ տառնութեան մը հանգիպիլ... լսեցի՞ք:

— Այո, տիկին, ըսաւ հէք աղջիկը օրոյ կարմրած
ճակատը այնքան խոնարհեր էր որ կարծեա ձեռքը գըտ
նուած ձեռագործին կը դպչէր. այս, լսեցի:

— Կը յուսամ որ պիտի հնազանդիք:

— Այո ձեր տունն եմ: Ձիւ վաճառելու իրաւունքը
ձերն է:

— Եթէ վերստին հօս գալու մահաւանդ Ժաղը տես-
նելու համար պզտիկ փորձ մ'ընէք, գիտցած եղիք որ
դուաւը դօց պիտի գտնէք, եւ կանխուա կ'իմացնեմ ձեզ
թէ Մէտուսի մէջ ստիկանութեան քովիւնէր մը կայ:

— Անոր պէտք չպիտի ունենաք տիկին, զիս ալ չը
պիտի տեսնէք հոս: